

FÖRSLAG PÅ NY ERSÄTTNINGSMODELL OCH NY TILLHÖRIGHET FÖR HJÄLPMEDELSOMRÅDE PERUKER

Sammanfattning

Det finns ett stort behov av att mer genomgripande revidera hjälpmedelsområde Peruker. Regelverket som det är utformat idag efterföljs inte fullt ut eftersom ersättningsnivån inte uppdaterats på länge. En utredning som även innefattar omvärldsbevakning har genomförts. Många landsting/regioner har en bidragsmodell för hårsättningshjälpmedel.

För patienterna upplevs regelverket och ersättningsnivåerna som missvisande och det har inkommit avvikelser och klagomål från patienter som fått betala långt mer än vad som de uppfattat att de skulle betala.

Regelverket i Hjälpmedelshandboken överensstämmer inte med nuvarande verklighet där patienterna uppfattar att de endast ska betala en egenavgift (300 kr för syntetperuk och 900 kr för äkta hårperuk) vid långvarigt behov av hårsättningshjälpmedel och att de endast ska betala mellanskillnad om man väljer en dyrare peruk än den regionen bekostar (vid behov av syntetperuk vid kortvarigt behov). Idag finns ingen peruk som kostar 1 500 kr vilket är summan regionen ger i ersättning för syntetperuk.

Från klinikerna som förskriver hårsättningshjälpmedel upplevs regelverket och nuvarande modell för ersättning som orättvis för patienterna samt att det är svårt att ge bra information eftersom salongerna bland annat hanterar egenavgiften olika. Patienten har rätt att fritt välja hårsalong. Variationen är stor mellan hur hårsalongerna hanterar egenavgifterna, allt från att inte ta ut avgiften alls till att momsbelägga den.

En arbetsgrupp med representanter för Hud-och Onkologkliniken samt Hjälpmedelscentrum har deltagit i framtagning av förslag för ny modell. Förslaget har kommunicerats i Hälso- och sjukvårdsdirektörens Hälso-och sjukvårdsgrupp där förvaltningsdirektörerna är representerade. De har ställt sig positiva till detta förslag. Ärendet har även presenterats i Hjälpmedelsnämnden som rekommenderar att modellen införs.

Förslag på ny modell

Antalet peruker och egenavgifter tas bort. Ersättning till patient sker som ett fast bidrag och inkluderar moms och utprovningsskostnad. Specialsydd turban/sjal blir ett första val vid kortvarigt behov av hårsättningshjälpmedel.

• Specialsydd turban/sjal	3 000 kr per kalenderår
• Peruk kortvarigt behov	4 000 kr per kalenderår
• Peruk varaktigt hårbortfall	8 000 kr per kalenderår
• Toupé/postisch	8 000 kr per kalenderår
• Ögonfransar	1 500 kr per kalenderår

Datum

2018-04-04

- Tatuering ögonbryn inkl, 4 000 kr en gång
- Påfyllnad ögonbryn 2 000 kr en gång

Nuläge

Egenavgifterna och regionens ersättningsnivå diskuterades senast 2010-06-22 då Landstingsfullmäktige konstaterade att ersättningsnivå för syntetperuk har ett pristak 1 500 kr inkl moms och äkta hår peruker ett pristak på 7 875 kr inkl moms. Egenavgifterna fastställdes då till 300 kr för en syntetperuk och 900 kr för en äkta hårperuk, vilket gäller fortfarande.

Regionen ersätter även salongerna för utprovningskostnad som för syntetperuk ligger på ca 569 kr för första utprovning och ca 475 kr om en andra utprovning krävs. För peruk av äkta hår är utprovningskostnaden ca 1 891 kr och om ytterligare utprovning krävs kostar den 1 599 kr

Nuvarande regelverk anger att personer med kortvarigt behov har rätt att kostnadsfritt få en syntetperuk. Önskar patienten en dyrare peruk än den regionen bekostar får patienten betala mellanskillnaden. Kostnaden för peruker har stigit, så summan 1 500 kr inkl moms som regionen ersätter för en syntetperuk täcker inte kostnaderna för en sådan peruk som vanligtvis kostar ca 3 500 kr.

Patienter med långvarigt behov av peruk erlägger en egenavgift (300 kr för syntetperuk och 900 kr för en äkta hårperuk) till hårsalongen. Hårsalonger hanterar idag egenavgifterna olika, från att inte ta ut dem alls till att momsbelägga avgiften vilket leder till av patienterna upplevd orättvisa. Det är svårt att få en gemensam hantering av detta då det är fritt för patienten att vända sig till vilken hårsalong som helst. Upphandling av hårsalonger har tagits bort sedan flera år.

En ny ersättningsmodell föreslås, med fasta bidragsbelopp som ges ut genom rekvisition, som överlämnas till vald hårsalong som sedan fakturerar Region Västmanland. Denna hantering förtydligar regelverket och minskar upplevd ojämlikhet hos patienterna samt leder till mindre kostnadskrävande administration för verksamheterna. Det skulle också mer följa hur andra landsting/regioner gör.

Utifrån klinikernas angivna volym 2017 kommer kostnaderna för hårsättningshjälpmedel att öka för regionen om föreslagna bidragsbelopp beslutas, men ska jämföras med att nuvarande ersättningsnivå inte reviderats på många år. För att minska kostnadsökningen föreslås att specialsydd turban/sjal blir ett första val för patienter med kortvarigt behov av hårsättningshjälpmedel. Klinikerna har uppmärksammat att många patienter tar ut en peruk men att den används lite då patienten köper och hellre använder specialsydd turban/ sjal.

Föreslaget bidragsbelopp för peruker och annan hårsättning har utgått från nuvarande regelverk där patient som får kortvarigt håravfall vid behandling har rätt till en kostnadsfri peruk i syntet. Föreslaget bidragsbelopp är inkluderat utprovningsavgifter och moms.

Datum

2018-04-04

Barn och vuxna	Regionens nuvarande kostnad inkl moms och utprovningsskostnad	Regionens kostnad Ny modell inkl.moms och utprovningsskostnad
Syntetperuk Kortvarigt håravfall (1st) inkl utprovningssavgift. Ska vara kostnadsfri enligt Hjm.handboken.	ca 2069	4 000
Syntetperuk Varaktigt håravfall (patient kan ta ut 2 st)	4138	8 000
Specialsydd turbån/sjal. Föreslås som första val vid behov av hårsättning vid kortvarigt behov	Kan inte förskrivas idag	3 000
Äkta hår Varaktigt hårbortfall (1 st)	ca 10 000	8 000
Postisch/toupé syntet (2st) Postisch /toupé äkta hår (1st) Varaktigt hårbortfall	ca 10 300	8 000
Ögonfransar 18 st par per år el 8 par självhäftande	1 798	1 500
Ögonbryn tatuering + påfyllnad ett tillfälle	4 950 +2 600	4 000 + 2 000

Invånarperspektiv

Enligt gjord omvärldsbevakning har många landsting/regioner övergått till fasta bidragssummor för hårsättningshjälpmedel. Det skapar en tydlighet för patienterna som vet exakt hur mycket de själva får betala vid behov av dessa. Med en bidragsmodell behöver inte regionen ange antalet peruker utan det är bidragets storlek som styr antalet. Två landsting har tillåtit patienter att handla i webbutik efter överenskommelse med förskrivande klinik vilket skapar en större valfrihet för patienterna och följer samhällsutvecklingen som sker med ökad internethandel. Patienten får, mot uppvisande av kvitto ersättning utifrån fastslaget bidragsbelopp.

Hårsalonger hanterar idag egenavgifterna som patienten betalar olika, från att inte ta ut dem alls till att momsbelägga avgiften vilket leder till av patienterna upplevd orättvisa. Det är svårt att få en gemensam hantering av detta då det är fritt för patienten att vända sig till vilken hårsalong som helst. Upphandling av hårsalonger har tagits bort sedan flera år.

En bidragsmodell tydliggör för patienter och hårsalonger hur mycket som regionen ersätter och hur mycket den enskilde får betala själv.

Regionen hanterar redan idag liknande ersättningsmodell när det gäller glasögonbidrag. Patienten har en rekvisition med sig, betalar direkt till Optikern som sedan debiterar regionen angivet belopp på rekvisitionen.

Ersättningsnivån för barn är lika som för vuxna redan idag, men med ny modell blir det förtydligat.

Det finns önskemål från patienter att använda turban/specialsydd sjal istället för syntetperuk. Idag är det inte möjligt att få bidrag för dessa. Om den möjligheten

Datum

2018-04-04

införs ökas valfriheten för patienterna och beräknad kostnadsökning för verksamheterna vid kortvarigt behov av hårsättningshjälpmedel minskar.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska konsekvenser och finansiering

Det har inte varit möjligt att få fram den totala kostnaden för varje enskild hårsättningshjälpmedelstyp. I nedan angivna kostnader finns även regionens kostnad för exempelvis tatuering av ögonbryn och lösögonfransar.

2017 hade Hudkliniken 130 perukpatienter varav 43 har äkta peruk. Totalkostnaden för peruker hos Hudkliniken för 2017 är 607 090 kr. En överslagsberäkning baserad på 2017 års volym ger en ökad kostnad för Hudkliniken med ca 433 000 kr vid införande av ny modell.

Hjälpmedelscentrum debiterade 122 syntetperuker för kortvarigt behov under 2017 till en total klinikkostnad om 263 000 kr. För regionen beräknas en ökad kostnad för hårsättningshjälpmedel med ca 103 000 kr vid kortvarigt behov om specialsydd turban/sjal blir ett första val. Med alternativet syntetperuk ökar kostnaden med ca 225 000 kr.

Kostnaderna är beräknade på att antalet patienter är ungefär konstant och ska ses mot att nuvarande belopp inte uppgraderats på minst sju år.

Total kostnadsökning för införande av ny modell och med oförändrad volym beräknas till ca 658 000 kr.

Sammanfattning av ny ersättningsmodell och regelverk

Bidraget är inkluderat utprovningssavgift och moms. Egenavgift för patienterna för peruker tas bort. Bidragssummorna ska ses över vart tredje år.

Specialsydd turban/sjal	3 000 kr per kalenderår
Peruk kortvarigt behov	4 000 kr per kalenderår
Peruk varaktigt hårbortfall	8 000 kr per kalenderår
Toupé/postisch	8 000 kr per kalenderår
Ögonfransar	1 500 kr per kalenderår
Tatuering ögonbryn	4 000 kr en gång
Påfyllnad ögonbryn	2 000 kr en gång

- Hjälpmedel för hårsättning blir klinikhjälpmedel och rekvisitionsfakturer hanteras av respektive förskrivande klinik.
- Som klinikhjälpmedel hanterar klinikerna själva information till och kontakter med patienterna.
- Specialsydd turban/sjal ska vara ett första val vid kortvarigt behov av hårsättningshjälpmedel.
- Hjälpmedel för hårsättning lyfts bort ur Hjälpmedelsnämndens ansvar.
- Information om regelverket ligger kvar i Hjälpmedelshandboken men då som klinikhjälpmedel.

Datum

2018-04-04

- Uppdatering av regelverk samordnas och hanteras av förskrivande kliniker tillsammans och beslutas av Regionstyrelse.
- Öppna upp för patienters möjlighet att handla i webbutik. Ersättning enligt bidrag får mot uppvisande av kvitto efter överenskommelse med förskrivande klinik.
- Tydliggörande att barn får samma bidrag som vuxna
- Förskrivare kan förutom läkare även vara delegerad sjuksköterska av hårsättning vid kortvarigt behov vid ansvarig klinik.